

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

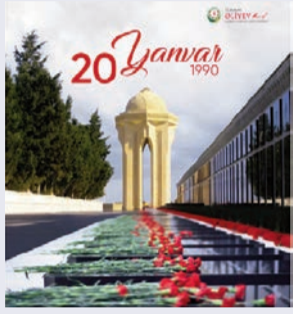

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 22 yanvar 2025-ci il №5 (2914) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Prezident İlham Əliyev 20 Yanvar faciəsi ilə əlaqədar paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 20 Yanvar faciəsi ilə əlaqədar sosial şəbəkə hesablarında paylaşım edib. AZƏRTAC paylaşılan fotonu təqdim edir.

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Zati-əlləri cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğana

Hörmətli cənab Prezident, əziz Qardaşım. Bolu vilayətinin Kartalkaya dağ-xizək mərkəzinin otelində baş vermiş yanğın nəticəsində çox sayda insanın həlak olması xəbəri bizi olduqca sarsıtdı.

Bu faciə ilə əlaqədar dərdinizi bölüşür, Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, qardaş Türkiyə xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznlə başsağlığı verir, xəsarət alanlara şəfa diləyirəm. Allah rəhmət eləsin!

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 yanvar 2025-ci il

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva 20 Yanvar faciəsinin ildönümü ilə bağlı paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva sosial şəbəkə hesablarında 20 Yanvar faciəsinin 35-ci ildönümü ilə bağlı paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir: "20 Yanvar faciəsinin günahsız qurbanlarının əziz xatirəsini ehtiramla yad edirəm. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!"

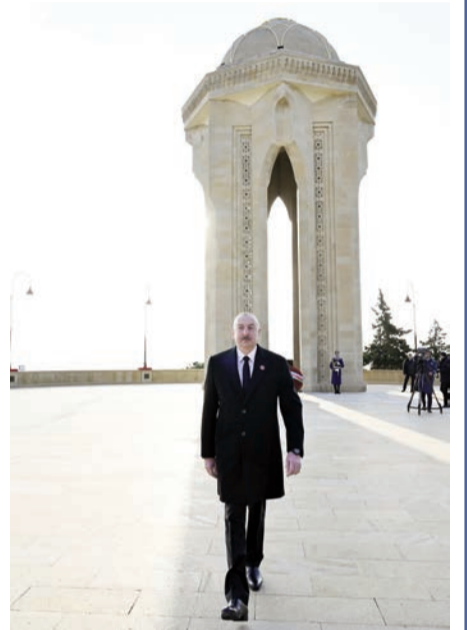
Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Türkiyədə baş verən yanğınla bağlı paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Türkiyədə baş verən yanğınla bağlı rəsmi sosial şəbəkə səhifələrində paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir: "Başın sağ olsun, Türkiyə! Yanğın nəticəsində həlak olanların doğmalarına və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir, onlara güc və səbir diləyirəm. Yaralananların tezliklə şəfa tapmasını arzulayıram. Uca Tanrı xalqlarımıza bütün bələlardan və bədbəxtliklərdən qorusun!"

Prezident İlham Əliyev 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsini yad edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Şəhidlər xiyabanında 20 Yanvar şəhidlərinin əziz xatirəsini yad edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı "Əbədi məşəl" abidəsinin önünə əkilil qoyub.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Qanlı 20 Yanvar faciəsindən 35 il keçir. Azərbaycanın müasir tarixinə ən faciəli günlərdən biri, eyni zamanda, xalqımızın qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olan 20 Yanvar hadisələri milli müstəqillik, azadlıq uğrunda mübarizənin və yenilməz iradənin rəmzinə çevrilib. Keçmiş sovet ordusunun cəza tədbirlərinə məruz qalan xalqımız azadlıq əzmini itirməmiş, əksinə, haqq səsinə daha ucadan bəyan etmişdi. Düz 35 il əvvəl doğma yurdunun, xalqının azadlığını, şərəf və ləyaqətini hər şeydən uca tutan vətənpərvər Azərbaycan övladları həmin qanlı gecədə canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. Sovet qoşunlarının Azərbaycanda törətdiyi qanlı qırğından uzun illər keçməsinə baxmayaraq, xalqımız o dəhşətli günlərin ağrı-acısını unutmur, öz vətəndaşlarına divan tutan sovet imperiyasının ovaxtkı rəhbərlərinə və onların Azərbaycandakı əlaltılarına dərin nifrətini bildirir.

Keçmiş SSRİ rəhbərliyinin Azərbaycana qarşı qərzli, ermənipərəst siyasətinə, əzəli torpaqlarımıza iddia edən təcavüzkar Er-

mənistanın açıq-aşkar dəstəklənməsinə və respublikanın ozamankı rəhbərliyinin xəyanətkar mövqeyinə etiraz olaraq ayağa qalxmış geniş xalq kütlələrinə qarşı sovet ordusunun iri hərbi birləşmələrinin yeridilməsi Azərbaycanda, xüsusilə Bakıda misli görünməmiş faciə, günahsız insanların həlak olması ilə nəticələndi. Sanki bunları görməyən Azərbaycanın ovaxtkı sə-

vası ilə törədilmiş bu cinayət Azərbaycan xalqının iradəsini qıra, azadlıq eşqini söndürə bilmədi. Xalqımız qanı bahasına da olsa istəyinə - azadlıq və müstəqilliyinə qovuşdu və bu nailiyyəti heç vaxt əlindən verməyəcək.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycanın rəhbərliyinə qayıtdıqdan sonra - 1994-cü ildə 20 Yanvar hadisələrinə siyasi-hüquqi qiymət verildi və

riştəsiz rəhbərlərinin yenə də xalqla bir olmağa cəsəreti çatmadı.

Həmin vaxt Moskvada yaşayan Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev həyatını təhlükə altında qoyaraq, faciənin ertəsi günü Azərbaycanın daimi nümayəndəliyinə gəldi, Qanlı Yanvar qırğınına törəndənləri pisləyən kəskin bəyanatla çıxış etdi, xalqımızın başına gətirilən müsibəti dünyaya çatdırdı. Bununla da Ulu Öndər cəsəretini, mərdliyini, xalqının sədaqətli oğlu olduğunu bir daha sübut etdi.

Əslində, ermənilərin fit-

cinayəti törəndənlərin adları ictimaiyyətə çatdırıldı. 20 Yanvar Ümumxalq Hüzün Günü elan edildi.

Bu gün Azərbaycan xalqı 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının xatirəsini dərin ehtiramla yad edir. Vətənimizin azadlığı uğrunda mübarizədə canlarından keçən şəhidlərin xatirəsi daim əziz tutulduğu kimi, onların ailə üzvləri, doğmaları da hər zaman dövlət qayğısı ilə əhatə olunub. 20 Yanvar hadisələrində sağlamlığını itirən əlillərin də sosial müdafiəsi, pensiya təminatı hər zaman Azərbaycan Prezi-

denti İlham Əliyevin diqqətindədir. 20 Yanvar şəhidlərinin ailə üzvlərinin və əlillərin sosial müdafiəsinin təmin olunması istiqamətində mütəmadi tədbirlər həyata keçirilir. Şəhid ailələrinin pensiya təminatı, mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması, yaşayış səviyyəsinin yüksəldilməsi ilə bağlı mükəmməl qanunvericilik bazası yaradılıb.

Əminliklə deyə bilərik ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş bütün şəhidlərin ruhları bu gün şadır. Çünki 2020-ci ildə Azərbaycan Ordusu xalqımızın 30 illik həsrətini son qoydu, torpaqlarımızı erməni işğalından azad etdi. 2023-cü ilin sentyabrında həyata keçirilən uğurlu antiterror tədbirləri nəticəsində isə suverenliyimiz tam bərpa olundu. İndi bütün ərazilərimizdə Azərbaycanın üçrəngli Bayrağı dalğalanır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq işləri sürətlə davam edir, Böyük Qayıdış Programı uğurla icra olunur. Bunun nəticəsidir ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə hazırda ümumilikdə 30 mindən çox insan yaşayır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpa olunması bütün şəhidlərimizin, o cümlədən 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının qanının yerdə qalmadığının sübutudur. Buna görə də xalqımız 20 Yanvar faciəsinin 35-ci ildönümünü də xüsusi qürur hissi ilə qeyd edir.

Müdafiə Nazirliyinin rəhbər heyəti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib

Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və

nazirliyin digər rəhbər heyəti 20 Yanvar - Ümumxalq Hüzün Günü ilə əlaqədar Şə-

hidlər xiyabanını ziyarət edib. Müdafiə Nazirliyi xəbər

verir ki, Vətənimizin azadlığı, müstəqilliyi uğrunda şəhid olmuş vətəndaşlarımızın

xatirəsi hörmət və ehtiramla yad edilib, məzarları üzərinə gül dəstələri qoyulub.

Azərbaycan müdafiə naziri türkiyəli həmkarına başsağlığı verib

Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Türkiyə Respublikasının milli müdafiə naziri cənab Yaşar Gülerə başsağlığı ünvanlayıb.

Başsağlığında deyilir: "21 yanvar tarixində, Bolu vilayətinin Kartalkaya dağ-xizək mərkəzinin otelində baş verən faciəvi yanğın nəticəsində 76 nəfər insanın həyatını itirməsi və çox sayda insanın xəsarət alması xəbəri bizi dərinləndirir.

Baş vermiş faciəyə görə Sizin, həlak olanların ailələrinin və yaxınlarının dərdlərinə şərik olur, xəsarət alanlara şəfa diləyir, Türkiyə xalqına dərin hüznü başsağlığı verirəm. Allah rəhmət eləsin".

Xankəndidə Quru Qoşunlarının əməliyyat müşavirəsi keçirilib

Yanvarın 21-də müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə Quru Qoşunlarının əməliyyat müşavirəsi keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, Xankəndi şəhərində keçirilən müşavirədə nazir müavinləri, qoşun (qüvvə) növü komandanları, baş idarə, idarə, xidmət rəisləri, Quru Qoşunlarının qərargahı və birlik komandirləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Müdafiə naziri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin Azərbaycan Ordusu qarşısında qoyduğu tapşırıqları

müşavirə iştirakçlarına çatdırıb.

Tədbirdə Azərbaycan-Ermənistan şərti sərhədində mövcud əməliyyat şəraiti, hərbi hissələrin döyüş hazırlığı

üçün tədbirlər və hərbi intizamın vəziyyəti təhlil edilib.

General-polkovnik Z.Həsənov hərbi hissələrin xidmətdöyüş fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, ayıq-sayıqlığın artırılması, eləcə də qarşıda duran tapşırıqların dəqiq və vaxtında icra olunması barədə müvafiq göstərişlər verib.

Müşavirədə çətin relyefli, yüksək dağlıq ərazilərdə döyüş növbətçiliyi aparan bölmələrin bütün növ təminatlarına və şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığının yüksəldilməsinə xüsusi diqqət yetirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

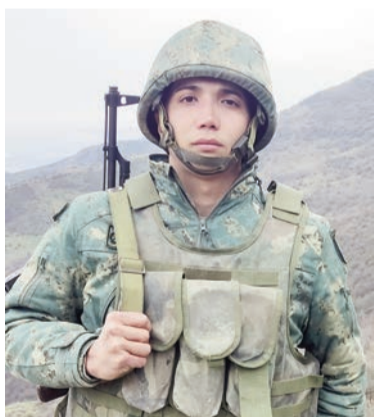
Sonda icra edilən tədbirlərin daha keyfiyyətli yerinə yetirilməsinin diqqət mərkəzində saxlanılmasının əhəmiyyəti qeyd olunub.

İkinci Qarabağ müharibəsi 30 ilə yaxın davam etmiş erməni işğalının sonunun başlanğıcı oldu. 1990-cı illərin əvvəllərində başlayan erməni təcavüzü Azərbaycanın 20 faiz torpaqlarının işğalı ilə nəticələnsə də, xalqımız və dövlətimiz düşmənin bu işğalçılığı ilə heç vaxt barışmadı. Ümummilli Lider Heydər Əliyev ikinci dəfə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırdı və erməni işğalına son qoymaq üçün cəbhədə atəşkəsin əldə olunmasına nail oldu.

O zaman yenidən müstəqillik qazanmış dövlətimiz tam möhkəmlənməmişdi. Ölkənin ərazi bütövlüyünə qarşı Ermənistan silahlı qüvvələri daha da azğınlaşaraq dinc insanları qətlə yetirməkdən, onların evlərini yandırmaqdan belə çəkinmirdilər. Düşmənin bu təxribatlarının qarşısını almaq məqsədilə könüllülərdən ibarət özünümüdafiə taborları yaradılmağa, vahid komandanlıq altında idarə olunmadığı üçün onların döyüşdə qazandıqları üstünlüklər müvəqqəti olurdu. Ulu Öndər Heydər Əliyev cəbhədəki uğursuzluqların aradan qaldırılması üçün, ilk növbədə, atəşkəs rejiminə ehtiyac olduğunu və bu müddət ərzində könüllülərdən ibarət taborların buraxılaraq Müdafiə Nazirliyinin tabeliyinə verilməsini daha məqsədəuyğun hesab edirdi. Orduda əsaslı islahatlar aparılmaqla şəxsi heyətin döyüş hazırlığının artırılmasına da ciddi ehtiyac var idi. Atəşkəs dövründə ordumuzda kadr çatışmazlığı ilə bağlı ortaya çıxan problem də həll olundu. Ulu Öndər düşməni işğalçılıq siyasətindən əl çəkməyə, zəbt etdiyi torpaqların danışıqlar yolu ilə qaytarılması istiqamətində diplomatiyaya önəm verirdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin layiqli davamçısı

Medallı igidlərimiz

Şərəfli yolun yolçusu

dim ki, torpaqlarımızın azad edilməsində iştirak edim. Elə də oldu, 27 sentyabr 2020-ci ildə düşmən yenə genişmiqyaslı təxribata əl atdı. Düşmən hücumunun qarşısı ordumuz tərəfindən qətiyyətlə alındı. Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev əks-hücum əmrini döyüşlərə ilk atılanlardan olmuşam. Füzuli, Cəbrayıl, Xocavənd istiqamətində uğurlu əməliyyatlarda iştirak etmişəm. Vətənimizin müdafiəsinə görə, torpaqlarımızın azad edilməsində iştirak etdiyim üçün özümü qürurlu hiss edirəm. Atam da həmin vaxt döyüşlərdə olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev erməni işğalında olan torpaqlarımızı azad etmək üçün, ilk növbədə, ordumuz döyüş qabiliyyətini daha da artırıb, müasir silahlarla təchiz etdi. Ermənilər cəbhə bölgəsində atəşkəsi dəfələrlə pozaraq yeni ərazilərimizi işğal etməyə cəhd etsələr də, ordumuz tərəfindən düşmən hücumunun qarşısı qətiyyətlə alındı. Ordumuz peşəkər hərbi qulluqçularımızın komandanlığı altında bölmələrin təmas xəttində ayıq-sayıq dayanaraq düşməne qətiyyətli cavab verdi.

Gizir Göydəniz İbrahimov da peşəkər hərbiçilərdəndir. O, Gəncə şəhərində anadan olub. 39 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Böyüyəndə hərbiçi olmaq istəyib və bu gün arzusuna çatdığı üçün özünü xoşbəxt hiss edir. Göydənizlə xidmət yerində görüşüb həmsöhbət olduq. O, həm də İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısıdır. Keçdiyi döyüş yoluna gəlincə, Göydəniz dedi:

- Torpaqlarımızın 20 faizinin düşmən işğalında olması bir vətəndaş, gənc olaraq məni çox sıxırdı. Həmişə istəyir-

Gizir Göydəniz Elnur oğlu İbrahimov döyüşlərdəki xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

Göydəniz bundan sonra da Vətən qarşısında xidməti borcunu şərəflə, ləyaqətlə ödəyəcəyini dedi. Ona bu çətin, çətin olduğu qədər də şərəfli və məsuliyyətli xidmətində uğurlar diləyib sağollaşdıq.

Bəxtiyar ƏLİYEV
"Azərbaycan Ordusu"

Ötən həftə 601,8 hektar ərazi mina və partlamamış hərbi sursatdan təmizlənib

Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) işğaldan azad edilmiş ərazilərdə minatəmizləmə fəaliyyətinə cəlb olunmuş qurumlar tərəfindən yanvarın 13-dən 19-dək icra edilən minatəmizləmə əməliyyatlarına dair məlumatı açıqlayıb.

ANAMA-dan AZƏRTAC-a bildirilib ki, ötən həftə Tərtər, Ağdərə, Kəlbəcər, Ağdam, Xocalı, Xankəndi, Xocavənd, Laçın, Şuşa, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilanda aparılmış minatəmizləmə əməliyyatları zamanı piyada əleyhinə 89, tank əleyhinə 100 mina və 192 partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib.

Ötən həftə ərzində 601,8 hektar ərazi mina və partlamamış hərbi sursatdan təmizlənib.

Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda geniş kollegiya iclası keçirilib

Yanvarın 21-də Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda cinayətkarlığa qarşı mübarizə, qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi, insan və vətəndaş hüquqlarının, azadlıqlarının qorunması sahəsində 2024-cü ildə görülən işlərin və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunan geniş kollegiya iclası keçirilib.

Hərbi Prokurorluğun mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, əvvəlcə Hərbi Prokurorluğun inzibati binasında yerləşən "Heydər Əliyev guşəsi"ndə Ulu Öndərin büstü önünə gül dəstələri düzülərək, nəhəng tarixi şəxsiyyətin parlaq xatirəsinə dərin ehtiram ifadə olunub.

Kollegiya iclasından öncə iştirakçılar Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və canlarını Vətən uğrunda fəda etmiş bütün şəhidlərin əziz xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad edib, döyüşlərdə yaralananlara şəfa diləyiblər.

Çıxış edən baş prokuror, I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri Kamran Əliyev dünya şöhrətli siyasətçi, xalqımızın və dövlətimizin xilaskarı Heydər Əliyevin mükəmməl siyasətini dövrün tələbləri ilə uzlaşdıraraq yüksək məharətlə davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ötən 21 ildə ölkəmizdə bütün sahələrdə əldə olunmuş böyük uğurlardan danışdı. O, keçən ilin noyabrında uğurla keçirilən COP29 tədbirindən, iqlim konfransının əhəmiyyətindən bəhs edərək, milləti və dövləti qarşısındakı misilsiz xidmətləri ilə bütün liderlərdən seçilən dövlət başçımızın xalqın sonsuz sevgisini qazandığını xüsusi vurğulayıb. Baş prokuror Kamran Əliyev bildirdi ki, əldə olunan uğurlarda Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın çoxşaxəli fəaliyyəti mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Daha sonra hesabat məruzəsi ilə çıxış edən baş prokurorun müavini, hərbi prokuror, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev müasir Azərbaycanın qurucusu Heydər Əliyevin sürətli inkişaf strategiyasını müasir müstəvidə uğurla reallaşdıran, xalqına xidmətdə digər liderlərə örnək olan Prezident İlham Əliyevin dühası sayəsində 2024-cü ildə ölkəmizin daha da qüdrətlənməsi və əhəlinin rifahının yaxşılaşdırılması prosesinin davamlılığının təmin edilməsindən, eləcə də

ötən il əldə edilən digər nailiyyətlərdən danışdı. Qazaxın 4 kəndinin bir güllə belə atılmadan, qan tökülmədən, diplomatik yolla və vasitəçisiz qaytarılması xüsusi vurğulandı. Xanlar Vəliyev qeyd edib ki, Azərbaycanın çiçəklənməsinə Birinci xanım Mehriban Əliyevanın zəngin fəaliyyəti misilsiz töhfələr verir. Ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev, həmçinin bildirdi ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin birinci dəfə hakimiyyətə gəlişinin 55 illiyi münasibətilə, Azərbaycan Prezidentinin 2023-cü il 25 dekabr tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycanda 2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi ilə əlaqədar Tədbirlər Planının müvafiq bəndinin icrası ilə bağlı, eləcə də hüquqi biliklər barədə maarifləndirmə ilə əlaqədar Hərbi Prokurorluq Orqanları tərəfindən üçü özünün iştirakı ilə olmaqla, Müdafiə Nazirliyinin, Dövlət Sərhəd Xidmətinin, Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin yüksək rütbəli hərbi qulluqçuları, eləcə də müxtəlif dövlət qurumlarının, şəhər və rayonların rəhbər vəzifəli şəxsləri ilə birlikdə 21 tədbir keçirilib. Qeyd olunub ki, əvvəlki illərdə olduğu kimi, ötən ildə də döyüşlərdə yaralananlara və şəhid ailələrinə xüsusi diqqət göstərilib, istər Hərbi Prokurorluqda, istərsə də yerlərdə onlarla görüşlər keçirilərək qayğıları ilə maraqlanıb.

Hərbi prokuror Xanlar Vəliyev qeyd edib ki, 2024-cü ildə Hərbi Prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti uğurlu olmaqla Silahlı Qüvvələrdə nizam-intizamın davamlılığına, cinayətkarlığın və digər hüquqazidd əməllərin qarşısının alınmasına, qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsinə, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunmasına yönəldilib. Vurğulanıb ki, qeydə alınan cinayətlərin, ümumilikdə, 98,8 faizi, o cümlədən bəzi qəbildən olan cinayətlərin 100 faizi açılıb.

Ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev bildirdi ki, insan hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsi, nizam-intizamın və qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi, eləcə də cinayətkarlığa qarşı mübarizə istiqamətində əldə olunan müsbət nəticələrdə Hərbi Prokurorluq orqanları ilə Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili Qoşunlar və digər hərbi qurum-

lar, həmçinin qeyri-hökumət təşkilatları arasında yaranan qarşılıqlı sağlam və işgüzar əlaqələrin də çox böyük əhəmiyyəti olub. Belə ki, hər il olduğu kimi, 2024-cü ildə də aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə hazırlanan müvafiq tədbirlər planları əsasında mütəmadi olaraq hərbi qulluqçularla görüşlər təşkil olunub, onların qayğı və problemləri ilə maraqlanıb, həmçinin fərdi qəbullar keçirilib. Eyni zamanda, bayramlarda və digər əlamətdar günlərdə hərbi hissələrin dislokasiya olunduğu müvafiq rayonların icra hakimiyyəti orqanları ilə birgə hərbi qulluqçuların iştirakı ilə tədbirlər, o cümlədən bayram mərasimləri keçirilib və xidmətdə fərqlənənlərə hədiyyələr təqdim olunub. Silahlı Qüvvələrdə ayrı-ayrı, xüsusən də ölümle nəticələnən cinayətlərin qarşısının alınması məqsədilə, hər zaman olduğu kimi, hesabat dövründə məhkəmə və istintaq təcrübəsi ümumiləşdirilərək, müxtəlif vaxtlarda Respublika Hərbi Prokurorluğunun kollegiya iclaslarında silahlı birləşmələrin rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə müzakirə edilmiş, kollegiyaların qərarlarına əsasən zəruri tədbirlərin görülməsi təmin olunub. Sözügedən istiqamətdə səmərəliliyi artırmaq məqsədilə aidiyyəti dövlət qurumları ilə birgə bir sıra digər işlər də görüldü.

Bütün bunların nəticəsində hesabat dövründə qeydə alınan cinayətlər əvvəlki ilə müqayisədə ümumilikdə 19,3 faiz, qeyri-hərbi cinayətlər 21,5 faiz, hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlər isə 17,5 faiz azalıb.

Eyni zamanda, 2023-cü ilə müqayisədə 2024-cü ildə qeydə alınan özünü öldürmə həddinə çatdırma cinayətləri 20,0 faiz, rüşvət alma və rüşvət vermə cinayətləri 53,4 faiz, hərbi xidmətdən yayınma cinayətləri 33,6 faiz, hərbi xidmət vəzifələrinin icrasından boyun qaçırma cinayətləri 52,9 faiz, hərbi hissəni və ya xidmət yerini özbaşına tərk etmə cinayətləri 31,1 faiz, qulluğa səhlənkar yanaşma cinayətləri 21,4 faiz, silahla və ətrafdakılar üçün yüksək təhlükə törədən əşyalarla davranış qaydalarını pozma cinayətləri 71,4 faiz, məşinləri idarəetmə və istismar qaydalarını pozma cinayətləri 88,2 faiz, odlu silahı, döyüş sursatını, partlayıcı maddələri və qurğuları talağa və ya hədə-qorxu ilə tələb

etmə cinayətləri 33,3 faiz, yol hərəkəti və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarını pozma cinayətləri 20,4 faiz, mülkiyyət əleyhinə olan cinayətlər 4,4 faiz, və xuliqanlıq cinayətləri 60,0 faiz azalıb.

Kollegiya iclasında, hesabat dövrü ərzində görülən müsbət işlərlə yanaşı, "Prokurorluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan fəaliyyət istiqamətləri üzrə işin səmərəliliyinə mənfi təsir göstərən hallar da ətraflı təhlil olunmaqla, onların aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, işin effektivliyinin daim artırılması tələb edilmişdir.

Çıxışının sonunda ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev bildirdi ki, Hərbi Prokurorluğun kollektivi Silahlı Qüvvələrdə hərbi intizamın, qanunçuluğun və hüquq qaydasının daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətindəki fəaliyyətinin səmərəliliyini daim artıracaq, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsində, cinayətkarlığa və digər qanun pozuntularına qarşı mübarizədə üzərinə düşən bütün vəzifələri ləyaqətlə yerinə yetirəcək.

Sonra məruzə ətrafında çıxışlar olub. Kəlbəcər hərbi prokuroru, ədliyyə polkovniki Mahir Bayramov, Şəmkir hərbi prokuroru, ədliyyə polkovniki İlham Babayev və Qubadlı hərbi prokuroru, ədliyyə polkovnik-leytenantı Elşən Mürsəlov çıxış edərək hesabat dövründə görülən işlərdən danışdı, qarşıda duran vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün həyata keçiriləcək tədbirlər barədə ətraflı məlumat veriblər.

Kollegiya iclasına yekun vuran baş prokuror Kamran Əliyev prokurorluq orqanları əməkdaşlarının Ulu Öndər Heydər Əliyevin milli maraqlara xidmət edən müdrik siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsində, onun rəhbərliyi ilə görülən böyük işlərdə və həyata keçirilən mütərəqqi islahatlarda yaxından iştirak edəcəklərini, dövlət müstəqilliyinin, ictimai-siyasi sabitliyinin, əmin-amanlığın qorunması üçün əllərindən gələni əsərgəməyəcəklərini, doğma Azərbaycanın qüdrətlənməsinə xələl gətirə biləcək bütün hallara qarşı barışmaz mövqə tutacaqlarını, eləcə də qanunun aliliyinin təmin edilməsi naminə daha əzmlə çalışacaqlarını bildirdi.

Ceyhun Bayramov: Ermənistandan ciddi və əməli addımlar gözləyirik

Ermənistanla postmünaqişə mərhələsində təmaslar davam edir. Burada bir neçə istiqamət var. Xarici işlər nazirləri daha çox sülh müqaviləsi layihəsi üzrə danışıqlar aparırlar, mütəmadi şəkildə görüşlər keçirilir. Ötən il bir neçə belə görüş olub. Görüşlərarası təmaslar davam edir. Hazırda növbəti görüşün yeri və vaxtı barədə konkret razılaşma yoxdur. Güman edirik ki, 2025-ci ildə də bu proses davam edəcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

"Saziş layihəsinin preambul hissəsi və 17 maddədən 15-i razılaşdırılıb. İki maddə hələ ki, tam razılaşdırılmayıb. Danışıqlar davam edir. Azərbaycan ictimaiyyəti də bilir ki, sülh sazişinin mətnindən başqa burada digər ciddi və açıq məsələ var. Bu da Ermənistanın konstitusiyasında və bir sıra normativ-hüquqi aktlarında Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının hələ də mövcudluğudur. Bu istiqamətdə Ermənistandan ciddi və əməli addımlar gözləyirik. Bəyanatları və mesajlarını hamısını eşidirik və real addımlarda ciddi çatışmazlıq görürük", - deyərək C. Bayramov qeyd edib.

Hakan Fidan: Türkiyə və Azərbaycan bundan sonra da hər zaman eyni yolda irəliləyəcək

Türkiyə ərazilərin işğal dövründə hər zaman Azərbaycanın yanında oldu. Azərbaycan da ən çətin günlərimizdə yanımızda idi.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə birgə keçirdiyi mətbuat konfransında deyib.

Xarici işlər naziri qeyd edib ki, iki ölkə bütün zamanlarda həmişə bir-birinin yanında olub: "Bundan sonra da hər zaman eyni yolda irəliləyəcək".

Azərbaycan Ordusunda 20 Yanvar faciəsinin ildönümü ilə əlaqədar silsilə tədbirlər keçirilib

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi plana əsasən, 20 Yanvar - Ümumxalq Hüzün Günü ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunda şəxsi həyatın maarifləndirilməsi və vətənpərvərlik nümunələrinin təbliğ edilməsi istiqamətində silsilə tədbirlər keçirilib.

20 yanvar tarixində saat 12:00-da faciənin 35-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunun bütün qoşun növləri, Əlahiddə Ümumqoşun Ordu, hərbi birlik və birləşmələr, eləcə də xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Tədbirlər çərçivəsində hərbi qulluqçular Şəhidlər Xiyabanlarını ziyarət ediblər, hərbi hissə, müəssisə və təşkilatlarda 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş sənədli filmlər, videoçarxlar və kitab sərgiləri nümayiş etdirilib.

Mərasimlərdə xalqımıza qarşı məqsədli şəkildə törədilmiş 20 Yanvar faciəsinin tarixi əhəmiyyətindən danışılıb, Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin baş vermiş hadisələr barədə həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində həyata keçirdiyi siyasətin uğurları barədə ətraflı məlumat verilib.

Çıxış edənlər həmin tarixi dövrdə milli-azadlıq uğrunda mübarizəyə qalxmış oğul və qızlarımızın fədakarlığı, xalqımızın qəhrəmanlığı barədə xatirələrini tədbir iştirakçıları ilə bölüşüblər.

Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin yaradıcı kollektivinin iştirakı ilə Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutda 20 Yanvar faciəsinin 35-ci ildönümü ilə əlaqədar tədbir keçirildi. Tədbirdə institutun rəhbərliyi, müəllim-professor heyəti və kursantlar iştirak etdilər.

20 Yanvar faciəsi ilə bağlı ətraflı məlumat verildi. Qeyd olundu ki, keçmiş Sovet rəhbərliyi Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünə yönəlmiş erməni təcavüzünə qarşı laqeyd münasibət göstərdiyi üçün Azərbaycan xalqı öz etiraz səsini ucaldıb. Yüz minlərlə soydaşımız meydan-

lara toplaşaraq Sovet rəhbərliyinə öz haqlı etirazını bildirib. Bundan narahatlıq keçirən SSRİ rəhbəri Qorbaçov Bakı şəhərinə qoşun yeritmək qərarı verib. Beləliklə, 1990-cı il yanvarın 19-dan

şı haqsız ərazi iddiası bu mübarizəni daha da genişləndirdi. Hərəkət təşkilatlanmışdı, mübarizlərin sırası genişlənməkdəydi. Tələbələr, gənc mütəxəssislər, orta yaşlılar, yuxarı sinif şagirdləri Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpa olunması uğrunda aparılan mübarizənin qələbə ilə nəticələnməsi üçün heç nədən çəkinmirdilər. Dövlətçiliyimizin qoluna vurulmuş zəncirləri qırmaq üçün gedən 1920-ci il ilhacının xalqı hədələrlə, təqiblərlə səngiməyəcəyini bildirdi. Ona görə niyyətinə görünməmiş cinayət törətməklə çatmaq istədi, xalqın dinc mitinglərini dağıtmaqla, mitinglərin, hərəkətin təşkilatçıları məhkumlaşdırmaqla, vahimələr yaratmaqla xalqı geri çəkilməyə məcbur etmək istədi, bunları

20-nə keçən gecə şəhərə xüsusi təlim keçmiş zirehli texnikalarla silahlanmış qoşun yeridilib. Sovet əsgərləri dinc, əliyalın xalqı gülləbaran edib. Qanlı faciə zamanı 147 nəfər qətlə yetirilib, 744 nəfər yaralanıb.

Tədbirdə çıxış edən Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutun rektoru polkovnik Ümidvar Quliyev müasir Azərbaycanın memarı və qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevdən sitat götürərək dedi ki, müstəqillik əldə etmək çətindir, amma onu qoruyub saxlamaq daha çətindir. "20 Yanvar faciəsinə münasibət bildirmək üçün o zaman Moskvada yaşayan Heydər Əliyev Azərbaycan nümayəndəsinə gəlib və günahsız insanların qanını axıdan Sovet rəhbərliyinə kəskin etirazını bildirib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəlişi ilə Azərbaycan müstəqil dövlət kimi möhkəmlənib və inkişaf edərək regionun ən güclü dövlətinə çevrilib".

Sonda 20 Yanvar faciəsi ilə bağlı qısametrajlı film nümayiş olundu, tədbir Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin solistlərinin ifasında vətənpərvərliyi tərənnüm edən musiqilərlə tamamlandı.

Bəxtiyar ƏLİYEV
"Azərbaycan Ordusu"

Ötən əsrin 90-cı illərində Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi uğrunda milli-azadlıq hərəkəti genişlənməmişdi. Ermənistanın Azərbaycana qar-

şı qırğın törətməklə həyata keçirdi. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-sinə keçən gecə Bakıya qoşun yeritdi. O gecə Bakıda qırğın törədildi. İmperiyanın göndərdiyi qoşun (bəli, qoşun!) 147 nəfəri qətlə yetirdi, 744 nəfər yaralandı, ancaq milli-azadlıq hərəkətini dayandıрмаğa gücü çatmadı. Xalq imperiyaya qalib gəldi... "N" hərbi hissəsində keçirili-

yayıldı. Ulu Öndərin bu çıxışı faciəyə verilən ilk siyasi qiymət idi...

1994-cü il martın 29-da Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 20 Yanvar faciəsinə ali qanunvericilik orqanında - Milli Məclisdə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verildi.

Milli Məclisin qəbul etdiyi Qərarda 20 Yanvar faciəsinin

lən anim tədbirində leytenant Orxan Hüseynquliyev çıxış edərək 20 Yanvar faciəsinin mahiyyətindən, baş vermə səbəblərindən, nəticələrindən danışaraq qeyd etdi ki, yanvarın 21-də böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinin qarşısında bu siyasəti də, bu qırğını da, siyasi prosesə, xalqın milli-azadlıq hərəkətinə hərbi yönümdən yanaşılmasını da qətiyyətlə pislədi, günahkarların da, əmri verənlərin də cəzalandırılmasını tə-

günahkarlarının kimliyi konkret qeyd olundu və bu faciə Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkətini boğmaq, xalqın mübarizə əzmini çilikləmək, SSRİ-ni qorumaq üçün əyalətdə bu səviyyədə qırğın törətmək üçün törədilmiş hərbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirildi. Şəhidlərin xatirəsi əbədiləşdirildi, Şəhidlər Xiyabanında "Əbədi məşəl" abidə-kompleksi ucaldıldı.

Gizir Tural Məhərrəmli çıxışında dedi ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən

ləb etdi, faciə ilə əlaqədar xalqımıza başsağlığı verdi. Bu tarixi çıxışın mətni Kremlin kəskin informasiya blokadasına baxmayaraq, dünyada, eləcə də Azərbaycanda

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev şəhidlərin xatirəsinin əbədiləşdirilməsinə, şəhid ailələrinin sosial məsələlərinin həllinə xüsusi diqqət ayırır. Şəhidlər xiyabanında təmir və yenidənqurma işləri aparılıb, Bakıda 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə memorial abidə kompleksi ucaldılıb. Şəhidlər xiyabanı da, bu kompleks də şəhidlərimizin ruhuna dövlət səviyyəsində ehtiramın təzahürüdür...

Anım tədbiri Azərbaycanın istiqlal tarixinin bir məqamını yarananlara ehtiram tədbiri kimi tarixləşdi...

Baş leytenant
Elçin İMANOV
"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan Hərb Tarixi Muzeyində "20 Yanvar - müstəqilliyimizin və azadlığımızın tənənəsi" adlı anim tədbiri keçirildi. Tədbirdə Milli Müdafiə Universitetinin Bakı Hərbi Kollecinin bir qrup zabıt, müəllim, kursant heyəti, məktəblilər, muzeyin əməkdaşları iştirak etdilər. Onlar əvvəlcə 20 Yanvar faciəsinə əks etdirən fotolardan ibarət sərgiyə tanış oldular.

"20 Yanvar - müstəqilliyimizin və azadlığımızın tənənəsi" adlı geniş məruzə ilə çıxış edən muzeyin rəisi ehtiyatda olan polkovnik Elşad Pənahov bildirdi ki, 20 Yanvar hadisələri xalqımızın azadlıq səsini ucaldığı və öz suverenliyi uğrunda mübarizə tarixinin şərəfli səhifəsidir. "Faciə qurbanları azadlıq, müstəqillik yolunda canlarından keçərək, igidlik, fədakarlıq nümunələri göstərdilər. 20 Yanvar faciəsi xalqımızın milli-azadlıq hərəkəti tarixinin ən şərəfli səhifəsidir. Unudulmayacaq qan yaddaşına yazılan hüzn və qürur tarixidir. 20 Yanvar hadisələri xalqımızın müstəqillik əzmini qıra bilmədi və Azərbaycanın müstəqillik qazanmasına mühüm zəmin yaratdı".

Anım tədbiri muzeyin tədqiqatçı-baş elmi işçisi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Vahid İsmayılovun "20 Yanvar hadisələrinə gedən yol" adlı çıxışı ilə davam etdi. Vahid İsmayılov çıxışında erməni millətçilərinin 1988-ci ilin əvvəllərindən başlayaraq, azərbaycanlıların öz ata-baba yurdundan didərgin salındığından, Qarabağda milli-münaqişənin alovlandırılmasından və Sumqayıt hadisələrindən geniş danışdı.

Lalə HÜSEYNOVA
"Azərbaycan Ordusu"

Şəhidlərimizi qürur və ehtiramla anırıq

Türkiyə Respublikasının vətəndaşı **Hüseyin Yapar**: "Hər il 20 Yanvarda faciə qurbanlarının xatirəsini yad etmək üçün Şəhidlər xiyabanına gəlirəm. Onların xatirəsi heç zaman unudulmayacaq. 1993-cü ildə Azərbaycan Dövlət Politeknik İnstitutuna (indiki Azərbaycan Texniki Universiteti) qəbul olunmuşam. Bu illər ərzində həmişə şəhidlərimizi ziyarətə gəlirəm. Şəhidlərimiz bizim qəhrəman bacı və qardaşlarımızdır. Bir millət, iki dövlət olaraq, Azərbaycan xalqının sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir. O vaxt Türkiyədə olmağıma baxmayaraq, bu ağrıya ürkədən şerik idim. Bu faciə əsla unudulmamalıdır! Biz də hər zaman olduğu kimi, bu gün də qardaş Azərbaycan xalqının bu hüznü günlərində onların yanında-yıq, Şəhidlər xiyabanında şəhidlərimizi ziyarət edənlər sırasındayıq".

Tehran Heydərov: "Birinci Qarabağ müharibəsində Horadiz əməliyyatı zamanı şəhid olan Muxtar Heydərovun qardaşyam. Qardaşım oğlu Vüsal Heydərov da ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı ağır yaralanaraq sağlamlığını itirib. Hazırda Füzuli rayonunun Horadiz kəndində yaşayıram. Şəhidlər xiyabanına gəlib şəhidlərimizi ziyarət etmək hər birimizin, hər bir Azərbaycan vətəndaşının mənəvi borcudur. Onlar xalqımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban veriblər. 20 Yanvar şəhidləri azadlığımızın ilk qaranquşlarıdır. Onların açdığı ciyir Azərbaycanımıza müstəqillik, suverenlik qazandırdı. Bu qanlı hadisənin törədilməsində əsas məqsədlərdən biri xalqımızın iradəsini qırmaq, insanların müstəqillik arzularını tankların tırtılları altında əzmək idi. Sovet imperiyası günahsız insan-

ların qanını axıtsa da, xalqımıza qarşı misli görünməmiş

Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində 1990-cı il yanvarın 20-də baş vermiş qanlı qırğınlardan 35 il ötür. Faciə qurbanlarının xatirəsini yad etmək üçün hər il 20 Yanvar tarixi ölkəmizdə Ümumxalq Hüzn Günü kimi qeyd olunur.

Qeyd edək ki, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə keçmiş Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin baş katibi Mixail Qorbaçovun əmri ilə SSRİ Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi və Daxili İşlər Nazirliyinin qoşun hissələri Bakıya və Azərbaycanın bir neçə rayonuna veridilib, dinc əhali ağır texnikadan və müxtəlif tipli silahlardan atəşə tutularaq kütləvi surətdə qətlə vetirilib.

1990-cı il yanvar faciəsinə aparan yol soydaşlarımızın növbəti kütləvi deportasiyasının, Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsi cəhdlərinin geniş vüsət aldığı 1987-ci ildən başlayıb. Artan xətt üzrə davam edən gərginliyin qarşısını almaq əvəzinə, sovet rəhbərliyi xalqımıza qarşı dəhşətli cinayət törədib. Xalqımız dörd ildən artıqdır ki, 20 Yanvar hadisələrini qalib xalq kimi yad edir.

Hər il olduğu kimi, bu il də yanvarın 20-də əllərində qırmızı qərənfillər tutan insanlar axın-axın faciə qurbanlarının dəfn olunduğu Şəhidlər xiyabanına gələrək, onların məzarlarını ziyarət edib, xatirələrini dərin ehtiramla anıblar. Faciə qurbanlarının xatirəsini anmaq üçün hər il Şəhidlər xiyabanına gələn, həmin dövrün ağır-acısını qəlbində yaşadan insanlarla, müharibə iştirakçıları və gənclərlə, məktəb yaşlı uşaqlarla görüşüb ürək sözlərini qələmə aldığ.

qəddarlıq etsə də, istəyinə nail ola bilmədi, milli qürurumuzu qıra bilmədi. 35 ildir ki, Azər-

baycan xalqı hər il 20 Yanvar günündə şəhid övladlarının xatirəsini dərin hüznə yad edir".

Lənkəran şəhər sakini **Natiq Abdullayev**: "1990-cı il yanvarın 26-da Lənkəran şəhərində törədilən qanlı hadisələr zamanı şəhid olan Tariyel Abdullayevin qardaşyam. Qardaşım Bakı şəhərində Şəhidlər xiyabanında dəfn olunub. Həmin hadisələr zamanı 54 nəfər həbs olunub, 6-sı şəhid olmuşdu. Hər il ailə üzvlərimiz 20 Yanvar - Hüzn Günü Şəhidlər xiyabanına ziyarətə gəlirik. Allahdan bütün şəhidlərimizə rəhmət diləyirəm. Onlar Azərbaycanımızın azadlığı, suverenliyi, müstəqilliyi uğrunda canlarından keçdilər. Xalqımıza bugünkü azad, müstəqil Azərbaycanı bəxş etdilər".

Yoldaşlarımla birlikdə xalqımızın milli-azadlıq hərəkatında iştirak edirdik. Həmin dövrdə xalqımız sınaq illərini yaşayırdı. İndi o günlər haqqında danışmaq mənə çox çətinidir. Tələbə yoldaşım Rahim Babayev 20 Yanvar şəhidi. Çox vətənpərvər, azadlıqsevər bir gənc olaraq yadımda qalıb. Hər il Şəhidlər xiyabanına gəlib bütün şəhidlərimizin, o cümlədən Rahim Babayevin də məzarını ziyarət edirəm".

Almaz Rzayeva: "20 Yanvar faciəsi baş verəndə Naxçıvanda yaşayırdıq. Azərbaycan Televiziyasının enerji blokunda baş vermiş partlayışdan sonra heç bir yerdən informasiya əldə edə bilmirdik. Ancaq onu eşidirdik ki, qırğınlara törədilib. Ona görə də Naxçıvan camaatı matəm içində idi. Yalnız radiodan Kamil Cəlilo-

vun qaboyda səsləndirdiyi hüznü mahnıları dinləyirdik. Xalqımız həmin vaxtlarda faciəli günlər yaşadı. İndi də o ağır günlər barədə danışanda kövrəlirəm. Bu gün nəvələrlə birlikdə 20 Yanvar şəhidlərinin məzarlarını ziyarətə gəlmişəm. Nəvəmə məktəblilər Lərisə və İlqardan, İlham və Fərizənin sevgi dastanından danışırım. Xalqımızın qan yaddaşına yazılan Qara Yanvar faciəsi heç zaman unudulmayacaq. 35 ildir ki, 20 Yanvar şəhidləri 20 Yanvar günündə Şəhidlər xiyabanında dərin hüznə anılır".

Elmira Allahverdiyeva: "Əslən Xaçmaz rayonundam. 20 Yanvar hadisələri za-

manı rayondaydım. Bakıda yaşayırdıq. Yaşadığımız bina Papanin deyilən ərazidə hərbi hospitalın yanında yerləşirdi. Hadisələri eşidəndən sonra çox narahat olduq. Təcili Bakıya qayıtdım. Binamızda çoxlu güllə izləri gördüm. Həyat yoldaşım da 20 Yanvar hadisələrinin iştirakçısı idi. Qonşumuz 14 yaşlı Hüseyinov Nəriman Vəli oğlu o qanlı hadisələr zamanı şəhid oldu. Onun məzarı Şəhidlər xiyabanındadır. Ailə dəhşətli bir faciə yaşadı. Hər il

20 Yanvar günündə Nərimanın məzarını ziyarətdə gəlirik. Bu gün də nəvələrlə gəlmişəm.

Nizami Ağammədov: "Əslən Ordubad rayonunun Gəncə kəndindənəm. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə baş verən qanlı hadisələr barədə məlumatı radio vasitəsilə əldə edirdik. Həmin günlərdə xalqımızın azadlıq istəyinin qarşısında sovet ordusunun zirehli texnikası və güllələri aciz idi. 20 Yanvar xalqımızın tarixində qanlı yazılmış qürur günüdür. Faciənin qurbanları qəlbimizdə daima yaşayırlar. Təqaüddə olan müəlliməm. Söhbətimə bir şeirlə bitirmək istəyirəm:

*Bu gün qara geymişəm,
qara günümüdür mənim,
Dünyanı silkləyəm ahım,
inimdir mənim,
Şəhidlər xiyabanı
qıbləm yönümüdür mənim,
Öz dərdimi çəkməsəm
özgələr çəkə bilməz.
Çox uzağa gedə bilməz
bu qurğular, hoqqalar,
Dönər misli qılınca
yüz yerindən şaqqalar,
Lap dünya dağılsa da,
öz yerində haqq qalar,
Heç vaxt xeyirin qisası
böhtanda, şərdə qalmaz.*

Lələ HÜSEYNOVA
"Azərbaycan Ordusu"

“Xalqımızın başına açılan bu böyük faciəni çəkdiyim fotolarla tarixləşdirdim”

Xalqımızın azadlığı və müstəqilliyi uğrunda mübarizənin simvoluna çevrilmiş Qanlı Yanvar faciəsinin artıq 35 il ötür. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet ordusunun hərbi hissələrinin əsgərləri 147 dinc sakini qətlə yetirdi, 744 günahsız insanı yaraladı, onların çoxu əlil oldu, 841 nəfər isə qanunsuz həbs edildi. Bütün bunlara baxmayaraq, baş verən hadisələr Azərbaycan xalqının iradəsini sındıra bilmədi, əksinə, 20 Yanvar günü Vətənimizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə qəhrəmanlıq səhifəsi kimi tarixə düşdü. Əməkdaşımız Qanlı Yanvar faciəsinin canlı şahidi olan və baş verən hadisələri lentə alan tanınmış fotomüxbir Rasim Sadıxovdan müsahibə alıb. Həmin müsahibəni təqdim edirik.

- Rasim müəllim, 20 Yanvar faciəsinin canlı şahidi olmaqla yanaşı, həmin hadisələrin şəkillərini çəkib Azərbaycanın haqq səsinə dünyaya çatdırmağa çalışmışsınız. Həmin anları necə xatırlırsınız?

- Hər bir Azərbaycan vətəndaşı kimi, bu tarixi hadisə mənim üçün də unudulmazdır. Bu faciə baş verən zaman hər kəs kimi narahat idim. Yanvarın 19-u işə gələndə gördüm ki, 20 Yanvar metrostansiyasının yaxınlığında canlı qüvvə və zirehli texnikalar var. Onda başa düşdüm ki, Sovet ordusu bu gün də olmasa, sabah mütləq şəhərə girəcək. Çünki canlı qüvvənin özünün gəlməsi artıq xəbərdarlıq idi. Axşam radələrində ilk partlayış səsinə eşitdim. Məlum oldu ki, televiziya atəş açıblar. Pəncərədən baxdım ki, şəhərə hücum başlayır. Elə onda da iş yerimdə idim və artıq müəyyən hazırlıqlarımı görməyə başladım.

- Rasim müəllim, fotoqraf olaraq o faciəni sənədləşdirmək qərarını necə aldıınız?

- Faciə baş verən günün səhəri artıq ilkin məlumatlar gəlməyə başlamışdı. Nə qədər insan qətlə yetirilib, nə qədər yaralı var, hamısı məlum idi. Sağ qalan insanlar yollara axışdırdılar. İllərdir Azərbaycan xalqına qarşı edilən haqsızlıqlara göz yumma bilməzdim. Mən bunu özümə mənəvi borc bilirdim. Ağımda bir şeyi düşünürdüm ki, bu mənim vətəndaşlıq borcumdur. Çəkdiyim hər foto tarixə düşməli idi. Xalqımızın başına açılan bu böyük faciəni çəkdiyim fotolarla tarixləşdirdim. Ancaq bütövlükdə baş verən hadisələrin mərkəzində olmaq, onu lentə almağı sözlə ifadə etmək mümkün deyil. O anı yaşayanlar bilər, çox ağır bir səhnə idi.

çəkmişdim. O dəhşətli görüntüləri - xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilmiş dinc əhalini anında çəkmək həm mənim hafizəmə, həm də fotoaparatomun lentinə yazıldı.

- Rasim müəllim, hadisənin içində olmaq sizin üçün nə demək idi?

- 34 yaşım var idi. Qandan, sözün əsl mənasında, qorxan biri idim. Amma içimdəki vətənpərvərlik hissi məni daha da möhkəmləndirirdi. Bir fotomüxbir kimi, vətəndaş kimi xalqımızın başına gətirilən bu hadisəyə biganə qala bilməzdim. Ancaq bütövlükdə baş verən hadisələrin mərkəzində olmaq, onu lentə almağı sözlə ifadə etmək mümkün deyil. O anı yaşayanlar bilər, çox ağır bir səhnə idi.

- Çəkiliş zamanı hansı çətinliklərlə qarşılaşdınız?

- Hadisələri lentə alan zaman mənə dedilər ki, qətləli tarixə yazmağa çalışsın və sənəin sağ qalmaq mümkün olmayacaq, bu vəziyyətdə birinci sənə öldürəcəklər. Açıq bu deyilənlər ağıma batdı. Həmin an geriye dönüb kameraları yerinə qoydum və evvelcə vəziyyəti izləmək

üçün şəhərə tərəf yollandım. Fotomüxbir olaraq çəkiliş üçün yerləri müəyyənləşdirmək vacibdir, yeni, nəyi çəkəcəyini və hara yönələcəyini mütləq bilməlisən. Amma burada yalnız çəkilişə deyil, vəziyyəti də öyrənməyə çalışmalıydım. Piyada "Salyan kazarması"na qədər getdim. Geri qayıdıb, planımı cızdım. Hadisə yerinə piyada gedib çəkiliş edərkən, ardımca gələn olarsa, hara qaçıb gizlənmə biləcəyimi də hesabladım. Çəkiliş zamanı məni tuta və güllələyəcək bilərdilər, o an bütün fəaliyyətim məhv olardı. Kameramı gizlətmək üçün plastik torbada daşıyırdım ki, diqqət çəkməsin. Çəkiliş zamanı insanlar mənə pis münasibət göstərirdi, sorğu-suala tuturdular: "Niyə çəkirsən? Kim üçün çəkirsən?" Mən onlara izah etməyə çalışırdım ki, bu, Azərbaycanın tarixidir və lentə alınmalıdır. Biz bu tarixi gələcək nəsillərə göstərməliyik ki, nə qədər çətinliklərdən keçdiyimizi və başımıza hansı müsibətlərin açıldığını görsünlər. O dövrdə texnika çox zəif idi, 36 kadrla məhdudlaşırıq. Çəkilişə ge-

dəndə əlavə olaraq 10-15 lent götürürdük, hər birinə cəmi 36 şəkil yerləşirdi. Məsələ yalnız qanlı hadisələri çəkmək deyil, əsas olan onu ünvana çatdırmaq idi. Mənə kömək edəcək adamlara dedim ki, lentləri "Azərbaycan Nəşriyyatı"na aparmalısınız. Ünvanı, lentlərin kimə çatacağını bildirdim. Axşamlar lentləri kimyəvi yolla yuyub çap edirdim.

- Bu gün həmin hadisələri xatırlayanda hansı hissləri keçirirsiniz?

- 35 il əvvəl baş vermiş 20 Yanvar faciəsi bu gün də kino lenti kimi beynimdə canlanır. Qətlə yetirilmiş günahsız insanların cəsədləri, çəkilişlər apardığım evlərin və sənədlərin yeri indiyə kimi yaddaşımı tutur. Və o anları düşündəndə qəribə oluram. Qürur hissi keçirirəm, çünki baş verən hadisələr xalqımızın iradəsini sındıra bilmədi.

- Qəzetimizin oxucularına, eləcə də Azərbaycan əsgərinə sözlünüz...

- Tarix boyu xalqımızın başına olmağın müsibətlər gətirilib, ard-arda soyqırımlara məruz qalmışdır. Bir xalq olaraq, millət olaraq bunları unutmamalıyıq. Azərbaycan vətəndaşı 20 Yanvar hadisələrində, eləcə də şanlı tariximiz olan Vətən müharibəsində olduğu kimi, hər zaman ölkəmizi qorumağa hazır olmalıdır. Əminəm ki, qalib Azərbaycan Ordusunun sıralarında xidmət edən, Vətənimizin keşiyində ayıq-sayıq dayanan igidlərimizin sayəsində suverenliyimiz və ərazi bütövlüyümüz daima toxunulmaz olacaq. Azərbaycan əsgəri xalqımızın güvənc yeri, qürur mənbəyidir. Onlara çətin və şərəfli xidmətlərində uğurlar arzulayıram.

Müsahibəni apardı:
Şəlalə DÜNYAMALIYEVA
"Azərbaycan Ordusu"

Şəlalə DÜNYAMALIYEVA

Qara Yanvar

Neçə ildir ürəyimiz dərd çəkir, Qara Yanvar qara gəldi, qaraldı. Bu ağrını ruh daşıyır, ruh çəkir, Qara Yanvar qara gəldi, qaraldı.

Ər oğullar tarixini öyürdü, Yad yolunu, yad izini döyürdü. Mücahidlər - "Azərbaycan!" deyirdi, Qara Yanvar qara gəldi, qaraldı.

Oğullar dayandı, durdu əl-ələ, Nəmərdilər hər yanda qurmuşdu tələ. Vətən Vətən oldu şəhidləriylə, Qara Yanvar qara gəldi, qaraldı.

Bu qadını yaxşı gördü bu göy, yer, Gördülər ki, əsgər ruhlar yenilmir. İllər keçir əməlim bir, sözüm bir, Qara Yanvar qara gəldi, qaraldı.

Şuşanın dağları

Şuşanın dağından duman çəkildi, Çölləri, düzləri çiçək bitirdi. Yollara sevgiyə güllər əkildi.

Əsgərim, düşmənin niyyəti söndü, Bir zəfər qazandı tarixə düşdü Qürurum, fərəhim dağlara döndü.

Şuşaya sancmışıq bayrağımızı, Qalib əsgərlərin soracağı ilə Dünyaya çatdırdıq soracağımızı.

Şuşanın dağları bu gündən belə, Dumana, çiskinə, çənə bölünməz Daha bu yerlərdə yağdı görünməz.

Azadlıq uğrunda mübarizə tariximizin qanlı səhifəsidir

20 Yanvar 1990-cı il Azərbaycan tarixinə həm milli qəhrəmanlıq, həm də qanlı faciə səhifəsi kimi daxil olub.

Bu gün azadlıq mübarizəsi yolunda şəhid olanların xatirəsini yaşadan, xalqımızın müstəqillik uğrunda göstərdiyi əzm və fədakarlığın simvoludur.

1980-ci illərin sonlarında SSRİ-nin zəifləməsi ilə milli azadlıq hərəkatları güclənməyə başladı. Azərbaycan xalqı da bu dalğada öz haqqını tələb edərək, sovet imperiyasının ədalətsiz siyasətinə qarşı qətiyyətli mübarizəyə qalxdı. Xüsusilə, Dağlıq Qarabağ məsələsində erməni təcavüzünə və Kreml rəhbərliyinin qərəzli mövqeyinə qarşı xalqın narazılığı artmaqda idi.

1989-cu ildə Bakıda keçir

ilən mitinqlər, yürüşlər xalqın sovet imperiyasından azad olmaq istəyini nümayiş etdirirdi. Lakin SSRİ rəhbərliyi bu hərəkatı boğmaq üçün zorakı tədbirlərə əl atdı.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Sovet İttifaqı rəhbərliyi Bakıya qoşun yeridərək, xalqın azadlıq hərəkatını amansızcasına boğmağa çalışdı. SSRİ Müdafiə Nazirliyinə, Daxili İşlər Nazirliyinə və DTK-ya tabe olan 26 minə yaxın hərbi qüvvə ağır texnika ilə Bakıya daxil oldu. Bu əməliyyat zamanı dinc sakinlərə atəş açıldı, insanlar tanklarla əzildi, evlər dağıdıldı.

Həmin gecə 147 nəfər şəhid oldu, 744 nəfər yaralandı, yüzlərlə insan isə itkin düşdü və ya qanunsuz həbs edildi. Həyatını itirənlər arasında qadınlar, uşaqlar, qocalar da var idi.

Sovet ordusunun həyata keçirdiyi vəhşiliklərə baxmayaraq, xalqın iradəsi sarsılmadı. Bakı küçələrinə

şəhidləri dəfn etmək üçün yüz minlərlə insan axışdı. Həmin gün Azərbaycan xalqı dünya ictimaiyyətinə bir daha azadlıq özmini nümayiş etdirdi.

20 Yanvar faciəsi yalnız kədər deyil, həm də xalqımızın milli azadlıq uğrunda mübarizədə göstərdiyi qəhrəmanlıq rəmzidir. Bu hadisə, eyni zamanda, Sovet İttifaqının sonunun yaxınlaşdığını göstərən əlamətlərdən biri oldu.

Sovet hökuməti bu faciəni əsaslandırmaq üçün müxtəlif bəhanələr gətirsə də, dünya ictimaiyyəti bu hadisəni insan haqlarının kobud şəkildə pozulması kimi qiymətləndirdi. Bir çox beynəlxalq təşkilat və xarici ölkələr bu hadisəni pislədi, amma real nəticələr yalnız illər sonra müstəqil Azərbaycan Respublikasının diplomatik səyləri nəticəsində əldə edildi.

20 Yanvar faciəsi Azərbaycan xalqının azadlıq və müstəqillik uğrunda mübarizəsinin simvoludur. Bu ha-

dise xalqın öz milli kimliyini qorumaq üçün necə fədakarlıqla mübarizə apardığını göstərdi. 1991-ci ildə Azərbaycanın müstəqilliyini elan etməsi və sonrakı illərdə güclənməsi məhz bu günlərin əzmini əks etdirir.

20 Yanvar hər il Azərbaycanın Ümumxalq Hüzn Günü kimi qeyd edilir. Şəhidlər xiyabanı xalqımızın azadlıq uğrunda verdiyi qurbanların əbədi xatirəsinə həsr olunmuş müqəddəs məkan olaraq qalır. Hər il yanvarın 20-də minlərlə insan bu xiyabana axışaraq şəhidlərin xatirəsini yad edir.

Bu gün həm kədər, həm də qürur günüdür. 20 Yanvar şəhidlərinin qanı ilə yazılan tariximiz müstəqil Azərbaycanın azadlıq yolunda qurbanlar verdiyi bizə xatırladır. Şəhidlərin əziz xatirəsi xalqımızın yaddaşında əbədi yaşayacaq!

Baş leytenant
Elvin VƏTƏNDUST
"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə keçirilən ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərsinin grup rəhbərinə kömək)

Suallar:

1. Qədim Azərbaycanda dövlətçilik ənənələri.
2. Orta əsrlər Azərbaycan dövlətləri haqqında.
3. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın bolşevik işğal ərəfəsində Azərbaycan dövlətçiliyi.
4. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi dönməzdir, əbədidir.

Qədim Azərbaycanda dövlətçilik ənənələri

XX yüzilliyin sonunda yenidən müstəqilliyinə qovuşan Azərbaycan xalqı qədim və zəngin dövlətçilik tarixinə malikdir. Tarixi Azərbaycan torpaqları müasir sivilizasiyanın inkişafa başladığı ən qədim mədəniyyət mərkəzlərindən biridir. Azıx, Tağlar, Dəmirçi, Daşsalahlı, Qazma mağaralarında, habelə başqa abidələrdə aşkar olunan arxeoloji tapıntılar, o cümlədən 300-400 min il bundan əvvəl yaşamış qədim insanın - Azıx adamının (Azixantrop) çənə sümüyü bu diyarın dünyanın ən qədim insan məskənlərindən biri olduğunu sübut edir.

Azərbaycanlılar həm də dünyanın ən qədim dövlətçilik ənənələrinə malik olan xalqlarındandır. Tarixi Azərbaycan torpaqlarında ilkin dövlətçilik ənənələri hələ miladdan əvvəl III minillikdə təşəkkül tapmışdır. Eramızdan əvvəl III minilliyin birinci yarısında yaranmış Aratta, eramızdan əvvəl III minilliyin ikinci yarısında mövcud olmuş Lullubum və Kutium dövlətləri erkən Azərbaycan dövlətləridir. Eramızdan əvvəl IX əsrdə müasir Cənubi Azərbaycan ərazisində Manna dövləti meydana gəldi. Adı ilk dəfə IX əsr mənbələrində çəkilən Midiya da Azərbaycan ərazisində mövcud dövlətlərdən olmuşdur.

Manna dövləti yalnız Azərbaycan deyil, eləcə də dünyanın dövlətçilik mədəniyyəti tarixində mühüm yer tutur. Manna bütün regionda baş verən hərbi-siyasi hadisələrdə yaxından iştirak edir, Azərbaycan torpaqlarını ələ keçirməyə çalışan qüvvətli qonşularına - Aşşur və Urartu dövlətlərinə qarşı mübarizə aparırdı. Eramızdan əvvəl VIII əsrin sonu-VII əsrin əvvəllərindən başlayaraq Azərbaycanın hərbi-siyasi tarixində kimmerlər və iskitlər, həmçinin iskitlərlə eyni kökdən olan saklar və massagetlər mühüm rol oynamağa başladılar.

Sonrakı dövrlərdə nə Əhəməni imperiyasının uzun sürən işğal rejimi, nə də Makdoniyalı İsgəndərin yürüşləri Azərbaycanın qədim dövlət idarəçiliyi mədəniyyətini məhv edə bilməyib. Ölkəmizin cənub torpaqlarında Atropatena, şimalında isə Albaniya dövlətləri meydana gəlib. III əsrdə Azərbaycanı Sasani imperiyası, VII əsrdə isə Ərəb xilafəti işğal etdi. İşğalçılar ölkəyə çoxsaylı irandilli və ərəb mənşəli əhali köçürdülər. Gəlmə əhali mühüm hərbi-strateji əhəmiyyətə malik olan mənəqələrdə və ən məhsuldar torpaqlarda yerləşdirildi. Lakin bütün bunlar Azərbaycanın qədim dövlətçilik ənənələrini məhv edə bilmədi və Azərbaycan xalqının təşəkkül prosesi davam etdi. Uzun tarixi dövr ərzində Azərbaycanın bütöv halda həmin imperiyaların tərkibində olması nəticəsində ölkənin bütün bölgələri arasında daxili əlaqələri və ticarət əlaqələri genişləndi. Azərbaycanın şimal və cənub, şərq və qərb bölgələri arasında etnik-siyasi və mədəni birliyin yaranması yolunda mühüm irəliləyiş baş verdi.

Orta əsrlər Azərbaycan dövlətləri haqqında

Xilafət dağıldıqdan sonra - IX əsrin ortalarından Azərbaycanın qədim dövlətçilik ənənələri yenidən dirçəldi. Azərbaycan torpaqlarında Sacilər, Şirvanşahlar, Salarilər, Rəvvadilər, Şəddadilər dövlətləri yarandı. 600 ilə qədər davam edən sasanı və ərəb əsarətindən sonra yerli dövlətlərin yaranması, İslam dininin büt

tün ölkə ərazisində yayılması Azərbaycanın sonrakı inkişafında mühüm rol oynadı. Lakin Ərəb xilafətinin tənəzzülündən sonra yaranmış dövlətlərdən heç biri uzun tarixi dövr ərzində Azərbaycanın bütün ərazisini əhatə edən vahid, davamlı, qüdrətli dövlətə çevrilə bilmədi və davamlı siyasi sabitlik təmin olunmadı. Azərbaycan Orta Asiyadan Aralıq dənizi sahillərinə və Dərbənd keçidindən İran körfəzinə qədər geniş əraziləri əhatə edən Böyük Səlcuq imperatorluğunun tərkibinə daxil edildi. Böyük Səlcuq imperatorluğunun süqutundan sonra qüvvətlənən Şirvanşahlar və Eldənizlər dövlətləri Azərbaycan xalqının dövlətçilik ənənələrinin davam etdirilməsində və daha da yüksəlişində mühüm rol oynadı.

Mövzu: Azərbaycan dövlətçiliyinin yaranma tarixi və inkişaf mərhələləri

dılar. Yaxın və Orta Şərqi ən qüdrətli dövlətə çevrilən Azərbaycan Eldənizlər dövləti xalqımızın etnik-siyasi tarixində xüsusi çəkiyə malikdir. Azərbaycan intibahı özünü Xaqani, Nizami, Əcəmi zirvəsinə ucaldı.

XV-XVIII əsrlərdə Azərbaycanın dövlətçilik mədəniyyəti daha da zənginləşdi. Bu dövrdə Şərqi geniş ərazilə Qaraqoyunlu, Ağqoyunlu və Səfəvi dövlətləri bilavasitə Azərbaycan sülalələri tərəfindən idarə olunurdu. XV əsrin sonu-XVI əsrin əvvəllərində görkəmli dövlət xadimi Şah İsmayıl Xətai bütün Azərbaycan torpaqlarını öz hakimiyyəti altında birləşdirə bildi. Dövlət dili Azərbaycan dili, paytaxtı Təbriz şəhəri olan vahid, mərkəzləşdirilmiş Azərbaycan - Səfəvi dövləti meydana gəldi. Səfəvilərin hakimiyyəti dövründə Azərbaycanın dövlət idarəçiliyi mədəniyyəti daha da yüksəldi. Şah İsmayıl, Şah Təhmasib, Şah Abbas və digər Səfəvi hökmdarlarının fəaliyyəti, uğurlu daxili və xarici siyasəti nəticəsində Səfəvi dövləti qısa müddətdən sonra Yaxın və Orta Şərqi ən qüdrətli imperiyalarından birinə çevrildi. Səfəvi dövlətinin süqutundan sonra hakimiyyətə gələn görkəmli Azərbaycan sərkərdəsi Nadir şah (1736-1747) keçmiş Səfəvi imperiyasının sərhədlərini daha da genişləndirdi. Nadir şahın ölümündən sonra onun idarə etdiyi geniş ərazilə imperiya süquta uğradı.

XVIII əsrin ikinci yarısında Azərbaycan xırda dövlətlərə - xanlıqlara və sultanlıqlara parçalandı. Ölkənin hərbi-siyasi tənəzzül dövrü başlandı. Azərbaycanın qədim dövlətçilik ənənələrini yaşatmağa çalışan ayrı-ayrı xanlar bütün ölkəni yenidən vahid dövlət çərçivəsində birləşdirməyə çalışsalar da, bu, heç bir nəticə vermədi. Azərbaycan işğal etməyə çalışan yadelli təcavüzkarların əlinə çox əlverişli fürsət düşdü. Gülistan (1813) və Türkmənçay (1828) müqavilələrinə əsasən Azərbaycan torpaqları iki imperiya arasında bölüşdürüldü: Azərbaycanın şimalı çar Rusiyasına, cənubu isə Qacarların idarə etdiyi İran şahlığına qatıldı.

XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın bolşevik işğal ərəfəsində Azərbaycan dövlətçiliyi

1918-ci il mayın 28-də müsəlman Şərqi ilk demokratik parlament respublikası - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti elan edildi. Azərbaycan müstəqil, demokratik dövlət quruculuğu sahəsində ciddi tədbirlər həyata keçirildi, ilk parlament və hökumət, dövlət aparatı, idarəetmə institutları formalaşdırıldı. Ölkənin sərhədləri müəyyənləşdirildi, qısa müddətdə yüksək döyüş qabiliyyətli hərbi hissələr yaradıldı, ərazi bütövlüyü və milli təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün mühüm işlər görüldü. Dövlət bayrağı, himni və gerbi qəbul edildi, Azərbaycan dili dövlət dili elan olundu və xalqın, milli dövlətçiliyin sonrakı illərdə hərtərəfli inkişafı üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb

edən mühüm məsələlərin həlli istiqamətində məqsədyönlü addımlar atıldı.

Mövcudluğunun ilk günlərindən xalq hakimiyyəti və insanların bərabərliyi prinsiplərinə əsaslanan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti bütün ölkə vətəndaşlarına eyni hüquqlar verərək irqi, milli, dini, sinfi bərabərsizliyi ortadan qaldırdı. Şərqi ilk dəfə və bəzi Avropa ölkələrindən xeyli əvvəl Azərbaycanda qadınlara seçki hüququ verildi. Təəssüf ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ilk qərarlarından biri olduqca mürəkkəb tarixi şəraitdə - erməni hərbi birliklərinin Azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə siyasəti və özlərinə dövlət qurmaq üçün torpaq iddiaları irəli sürməsi şəraitində, Batumi danışıqları nəticəsində əldə edil

miş kompromis variantına əsasən İrəvanın paytaxt kimi Ermənistanə verilməsi oldu. Bu böyük tarixi səhv Azərbaycan xalqının həyatında növbəti faciələrə və ermənilərin davamlı təsir dairəsinin genişləndirilməsinə yol açdı.

1918-ci il dekabrın 7-də açılışı olan Azərbaycan Parlamenti bütün Müsəlman Şərqi o dövrün ən mütərəqqi, demokratik prinsipləri əsasında formalaşdırılmış ilk qanunverici orqan idi. Cümhuriyyət parlamentinin ilyarımlıq fəaliyyəti dövründə qəbul etdiyi qanunlar milli dövlətin müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsinə, siyasi və iqtisadi inkişafa, mədəniyyət və maarif sahələrində sürətli irəliləyişə imkan verdi. 1920-ci il aprelin 28-də Azərbaycan bolşeviklər tərəfindən işğal edildi. Sovet hakimiyyəti dövründə Azərbaycan dövlətçiliyi çətin sınaqlar qarşısında qaldı. 1920-1922-ci illərdə Azərbaycanın artıq beynəlxalq birlik tərəfindən de-facto tanınmış müstəqilliyi formal olaraq qismən qorunub saxlandı. 1922-ci ilin martında Cənubi Qafqazın üç respublikası (Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan) vahid dövlət - Zaqafqaziya Sovet Sosialist Respublikaları Federativ İttifaqı (ZSSRFİ) çərçivəsində birləşdirildi və bununla da formal müstəqillik tam aradan qaldırıldı. Sovet İttifaqı dövründə Zəngəzur, Göyçə, Naxçıvanın bir hissəsi və digər rayonlar Azərbaycandan alınaraq Ermənistanə birləşdirildi. Nəticədə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə 114 min kvadratkilometr bərabər olan ölkə ərazisi 86,6 min kvadratkilometrə qədər azaldıldı. 1923-cü il iyulun 7-də isə bolşevik liderlərin təşəbbüsü ilə keçmiş "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti" yaradıldı. Bu qərar keçmiş "Dağlıq Qarabağ"ın Azərbaycan ərazisindən ayrılması istiqamətində atılmış ilk addım oldu.

Azərbaycanda sovet hakimiyyətinə qarşı müqavimət qəddarcasına, sürgünlərlə, repressiyalarla cavablandırıldı. 1937-ci il repressiyaları zamanı sovet hakimiyyəti ilə barışmayan Azərbaycan xalqının görkəmli ziyalılarından əksəriyyəti müxtəlif bəhanələrlə həbs edildi, Sibirə, Qazaxistana çöllərinə sürgün edildi, bir çoxu güllələndi.

Azərbaycan xalqı İkinci Dünya müharibəsi illərində böyük fədakarlıq göstərdi, Azərbaycan diviziyaları Qafqazdan Berlinədək şanlı döyüş yolu keçdilər. Bakı nefti faşizm üzərində qələbənin əldə olunmasında mühüm rol oynadı.

1969-cu il iyulun 14-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə gəlməsi Azərbaycanın qarşısında duran bir çox taleyüklü suallara aydın cavablar tapılması və onların ardıcılıqla həll edilməsi baxımından tarixi hadisə oldu. 1970-1980-ci illərin əvvəllərində respublika iqtisadiyyatının inkişaf etdirilməsi məqsədilə həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirlər, o cümlədən çoxsaylı sənaye müəssisələrinin, həmin dövr üçün ən müasir texnologiyalara əsaslanan istehsal sahələrinin yaradılması iqtisadi

infrastrukturunu köklü surətdə dəyişdirdi, onun aqrar respublikadan daha çox sənaye yönümlü respublikaya çevrilməsinə zəmin hazırladı. Bütün məhrumiyətlərə baxmayaraq, sovet hakimiyyəti illərində, xüsusilə 1969-1982-ci illərdə əldə olunmuş nəhəng potensial XX əsrin sonunda yenidən müstəqilliyinə qovuşmuş dövlətimiz üçün çox gərəkli oldu.

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi dönməzdir, əbədidir

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan dövlət müstəqilliyinə qovuşarkən özünü Xalq Cümhuriyyətinin siyasi və hüquqi varisi elan etdi və qədim dövlətçilik ənənələrinə sadıq qalaraq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünün dövlət rəmzlərini bərpa etdi. Xalqın iradəsi ilə müstəqilliyini elan etmiş Azərbaycan Respublikası çox mürəkkəb şəraitdə fəaliyyət göstərməyə başladı. Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünün genişlənməsi, hakimiyyət uğrunda daxili çekişmələr, iqtisadiyyatın çökməsi ölkəni xeyli zəiflətdi.

Azərbaycanda dövlətçilik ənənələrinin bərpa edilib inkişaf etdirilməsi, müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsi, onun əbədi və dönməz xarakter alması, beynəlxalq nüfuzunun sürətlə artması məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin fəaliyyəti sayəsində mümkün olub. Ulu Öndər müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixində ən yeni eranın əsasını qoyan, dövlətçiliyi yenidən bərpa edən, onun ideoloji, iqtisadi və siyasi əsaslarını formalaşdıran böyük dövlət xadimidir. Ötən əsrin 90-cı illərində 5 min illik yaşı olan Azərbaycan dövləti parçalanmış vəziyyətdə olduğu vaxt, xalqın güclü idarəetmə qabiliyyətinə malik liderə ehtiyacı vardı. Xalqın istəyi ilə Ulu Öndər hakimiyyətə gələrək, pərakəndə halda olan dövləti inkişaf edən hüquq sistemində çevirməyə müvəffəq oldu və ölkədə dövlətçilik ənənələrini formalaşdırdı. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Azərbaycan xalqının Ümmillik Lideri Heydər Əliyev siyasətinin layiqli varisi olaraq, xalqın etimadına söykənən siyasi fəaliyyəti ilə ölkəni ən qabaqcıl dövlətlər sırasına yüksəltməkdə davam edir. Çıxışlarının birində Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev demişdir: "Müstəqilliyi bərpa etdikdə, biz dövlətimizi qurmalı və siyasi sistemimizi transformasiya etməli idik. Bu səbəbdən, siyasi və iqtisadi islahatlar paralel şəkildə aparılmalı. Biz aydın başa düşdük ki, təbii sərvətlər ölkəmizin transformasiyası və Azərbaycanın davamlı inkişafının təmin olunması üçün kifayət etməyəcək. Bu səbəbdən, siyasi islahatlar, demokratik proses və azadlıqla bağlı məsələlər bizim diqqət mərkəzimizdə olmuşdur. Bu gün Azərbaycanda bütün fundamental azadlıqlar - siyasi azadlıq, media azadlığı, azad internet, din azadlığı təmin edilib. Bu isə inkişafın əsası və təməli deməkdir".

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu uzun illərdən bəri Ermənistanın işğalına məruz qalmış əraziləri işğaldan azad etməsi, ərazi bütövlüyünü təmin etməsi dövlətçilik ənənələrinin bərpa edilərək inkişaf etdirilməsinin bariz nümunəsidir. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixini bilməli və onunla fəxr etməlidir. Bu gün hər birimiz əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən dövlətçilik amallarını, yüksək ideyalarını yaşatmaq və gələcək nəsle çatdırmaq, Azərbaycan tarixinin yeni şanlı səhifələrini yazmaq naminə onun ətrafında sıx birləşərək, əlimizdən gələni əsirgəməməliyik.

İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsi

"Improtex Industries" in "Revival" mexaniki minatəmizləyən texnikaları xarici bazarların diqqətini cəlb edib

Azərbaycanda "Improtex Industries" zavodunun istehsal etdiyi "Revival" mexaniki minatəmizləyən texnikaları xaricdə artan maraqla qarşılanır.

Bu istiqamətdə növbəti vacib addım Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Müdafiə Nazirliyi tərəfindən atılıb. Belə ki, Səudiyyə Ərəbistanının Müdafiə Nazirliyinin nümayəndə heyəti Azərbaycan Respubli-

kası Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin dəstəyi ilə ölkəmizə işgüzar səfər gerçəkləşdirib.

Səfər çərçivəsində "Improtex" Şirkətlər qrupunun təmsilçiləri ilə görüşlər keçirilib. Görüşlər zamanı Səudiyyə Ərəbistanına "Revival" markalı texnikaların ixracı potensialı və minatəmizləmə sahəsində mümkün əməkdaşlıq istiqamətləri ətrafında müzakirə olunub.

Nümayəndə heyəti, həmçinin Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyinin rəsmiləri ilə görüş keçirib. Bu görüş çərçivəsində nümayəndə heyəti Qarabağa səfər edib, orada "Revival" texnikalarının real əməliyyat şəraitində sınaqdan keçmə prosesini izləyib. Bu texnikaların effektivliyi qonaqlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilib.

Səfər çərçivəsində daha bir vacib görüş Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi ilə keçirilib. Görüşdə hər iki ölkə arasında hərbi sferada, xüsusilə mühəndis-texniki sahədə əməkdaşlıq perspektivləri dərinlən müzakirə olunub.

Nümayəndə heyəti səfər çərçivəsində Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyində də görüş keçirib. Görüşdə iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin gücləndirilməsi və Azər-

baycanın müdafiə sənayesi məhsullarının Səudiyyə Ərəbistanı bazarına çıxarılması üzrə imkanların genişləndirilməsi müzakirə olunub.

Bundan əlavə, nümayəndə heyəti "Improtex industries" zavodu tərəfindən ilkin prototipi hazırlanıb və gələcəkdə davamlı istehsalına başlanacaq tam yerli istehsal olan İTX 6L, İTX 15M və İTX 20H model zirehli hərbi avtomobil-

lərə baxış keçirib və onların perspektivi ilə tanış olub.

Görüş əsnasında "Improtex" şirkətlər qrupu ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı arasında uzunmüddətli əlaqənin əsasları qoyulub. Bu səfər Azərbaycan və Səudiyyə Ərəbistanı arasında dərinləşən müdafiə, iqtisadiyyat və texnoloji əməkdaşlığın növbəti nümunəsidir.

AZƏRTAC

Müdafiə Nazirliyinin minifutbol komandası növbəti qələbəsini qazanıb

Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş dövlət qurumları arasında III minifutbol turniri davam edir.

Müdafiə Nazirliyinin komandası turnirin növbəti görüşündə Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin komandası ilə qarşılaşıb. Komandamız bu görüşdə rəqibini üstələyərək 4-1 hesabı ilə qələbə qazanıb.

"C" qrupunda mübarizə aparən Müdafiə Nazirliyinin komandası 4 oyunun sonunda

maksimum nəticə göstərərək xallarının sayını 12-yə çatdırıb. Qeyd edək ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş dövlət qurumları arasında III minifutbol turniri Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyası, eləcə də Azərbaycan Minifutbol Federasiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilir.

"Azərbaycan Ordusu"

Ordu İdman Klubu Basketbol Liqasında növbəti qələbəsini qazanıb

Yanvarın 18-də Sərhədçi idman olimpiya mərkəzində davam edən yarışlar çərçivəsində Ordu İdman Klubunun yığması Sumqayıt komandası ilə görüşüb.

Qarşılaşma 7 xal fərqlə Ordunun üstünlüyü ilə sona çatıb. Ordu İdman Klubunun komandası 89:82 xal hesabı ilə qalib gəlib.

Qeyd edək ki, Yanvarın 21-də Basketbol üzrə Azərbaycan Kubokunun püşkü atılıb.

1/8 final cütləri

"Gəncə" - "Ordu"
"Sumqayıt" - "Neftçi"
"Abşeron" - "Quba"
"Lənkəran" - NTD
"Naxçıvan", "Sabah", "Sərhədçi" və "Şəki" komandaları mübarizəyə 1/4 finaldan başlayacaqlar.

Oyunların start tarixi yanvarın 28-nə nəzərdə tutulub.

"Azərbaycan Ordusu"

Günəş şüaları Yerə 8 dəqiqə 19 saniyəyə çatır

Bildiyimiz kimi, işığın sürəti saniyədə 300 000 kilometrdir. Ancaq belə başgicəlləndirici sürətlə belə, Günəşlə Yer arasındakı məsafəni qət etmək üçün vaxt lazımdır. Günəş Yerə ən yaxın ulduz olduğuna görə, günəşin şüaları 8,44 dəqiqəyə Yerə çatır. Günəş işığının Plutona çatması isə 5,5 saata baş verir.

Veksillologiya nədir?

Bayraqları, standartları, vimpəlləri və digər bu kimi predmetləri öyrənən köməkçi tarix elminin sahəsidir. Bu elmin adı Roma legionları tərəfindən istifadə edilən "veksil-

Maraq dünyamız

Bəzi maraqlı elmi faktlar

lum" adlı bayrağın adından yaranmışdır.

Uşaqlarda böyüklərdən təxminən 70 daha çox sümük var

Yeni doğulmuşlarda adətən 270-ə yaxın sümük olur, əksəriyyəti çox kiçikdir. Bu, skeleti daha çevik edir və körpənin sürətlə böyüməsinə kömək edir. Yaşlandıqca bu sümüklərin çoxu birləşir. Yetkin bir insanın skeleti orta hesabla 200-213 sümükdən ibarətdir.

"Mağara adamları" mağaralarda yaşamırdılar

Alimlər inanırlar ki, qədim insanlar mağaraları başqa məqsədlər üçün ziyarət edirdilər (divar rəsmləri bunu sübut

edir), lakin onlar mağaralarda yaşamırdılar. Paleolit neandertalları ovçu-toplayıcı idilər, köçəri həyat tərzi sürmüşlər və mağaralardan yalnız ararib istifadə etmişlər. Ümumilikdə arxeoloqlar Avropada 277 belə mağara aşkar ediblər. Həqiqətən də, mağaralarda rəsmlər, ocaqlar, rituallar və dəfn izləri aşkar edilib, lakin heç biri daimi yaşayış üçün nəzərdə tutulmayıb.

"Azərbaycan Ordusu"

Məsul katib

mayor
Ceyhun CƏFƏRLİ

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, Yasamal rayonu,
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində səhifələndirilərək həftədə iki dəfə (III və VI günlər) Müdafiə Nazirliyinin Hərbi Nəşriyyatının mətbəəsində hazır diapozitivlərdən çap olunur. Təqdim edilən olyazmalara rəy verilmir, müəllifə qaytarılmır. Qəzeti Müdafiə Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsindən (www.mod.gov.az) oxuya bilərsiniz.

Növbətçi

Bəxtiyar ƏLİYEV

Lisensiya № 361

Sifariş № 13

Nüsxə 3663